

НСОРБ
ул. "Голаш" 23
Изх. № И-1397
31.10.18г.

До

Г-жа Менда Стоянова

Председател на Комисията

по бюджет и финанси

44-то Народно събрание

Относно: Становище на НСОРБ по Законопроект за държавния бюджет на Република България за 2019 г., сигн. 802-01-49, внесен от Министерския съвет на 29.10.2018 г.

Уважаема госпожо Стоянова,

Благодарим Ви за предоставената възможност да изразим становище по Законопроекта на държавния бюджет на Република България за 2019 г.

НСОРБ е удовлетворено от промените в условията за финансиране на общините, включително предложените увеличения на субсидиите за делегираните от държавата дейности за 2019 г. В Законопроекта са отчетени редица наши дългогодишни предложения, включително и за подкрепа на финансово по-слабите общини. Положително приемаме и одобрените от Вашата комисия промени в законодателството, чрез които се дават инструменти за разширяване на собствената приходна база на общините и се осигурява по-добра събираемост на собствените приходи.

Същевременно, трябва да отбележим, че положителните промени по отношение на финансирането на повечето делегирани от държавата дейности ще осигурят предимно „догонване“ на ръста на минималната работна заплата, отколкото достойно заплащане на труда в бюджетната сфера. Важните за нас трансфери за местни дейности – обща изравнителна субсидия, целева субсидия за капиталови разходи и за зимно поддържане и снегопочистване – остават далеч под нивата, които предложихме и които биха осигурили ефективно качество на публичните услуги и адекватен ресурс за поддържане на общинската пътна мрежа.

Убедени сме, че в процеса на обсъждането на Законопроекта в Народното събрание ще бъдат внесени и някои допълнителни предложения, с които да се преодолее съществуващият недостиг на средства в някои от приоритетните сфери на дейност на местните власти, чрез които да се гарантира осъществяването на нормалната дейност на всички 265 общини, както и правото на гражданите да получават качествени услуги.

Като сме наясно, че се намираме на финалния етап на бюджетната процедура, правим следните:

I. Принципни предложения, които отразяват две от шестте ни приоритетни предложения по проекта на ЗДБРБ за 2019 г., съгласно Протокола, съставен на основание чл. 77 от ЗПФ:

- **Осигуряване на допълнителен ресурс за поддържане и развитие на общинската пътна мрежа** чрез увеличение на общия размер на целевата субсидия за капиталови разходи със 105 млн. лв. (80 млн. от тях да бъдат разпределени по показател дължина на общинските пътища, включен в основния компонент В1 на формулата). Предлагаме да се осигури относително равнопоставено финансиране на републиканска и общинска пътна мрежа, с цел осигуряване на еднакво качество за гражданите. Следва да се отчита, че общата дължина на общинските пътища в България възлиза на 19 500 км., при приблизително 20 000 км републикански пътища и магистрали, чиито ремонти и поддръжка се осигуряват приоритетно от държавата, както чрез големите инфраструктури проекти, включително и с европейско финансиране, така и чрез новата система за пътни такси. Освен тези хронично недофинансирани пътни отсечки от общинската пътна мрежа, местните власти поддържат и над 57 000 км. улична мрежа в градовете и селата, като около 65% от тази инфраструктура е в лошо експлоатационно състояние.
- **Осигуряване на допълнителен ръст на общата изравнителна субсидия с 25.6 млн. лв. с цел гарантиране минимално равнище на местните услуги във всички 265 общини.** Предлагаме този допълнителен ресурс да се разпредели, както следва: 21.8 млн. лв. – за 19-те общини с нулева изравнителна субсидия за 2019 г. и 3.8 млн. лв. – за осигуряване на ръст на изравнителната субсидия за общините с предвиден минимален ръст (до 5 %) за 2019 г. Притеснени сме от прилагането с проекта на ЗДБРБ за 2019 г. на съществена промяна в разпределителния механизъм за трансферите за общините, без необходимото предварително съгласуване с НСОРБ съгласно чл. 54, ал. 3 от Закона за публичните финанси. В резултат на тази промяна, 19 общини няма да получават обща изравнителна субсидия през 2019 г. В оставащите два месеца до края на годината и до приемането на общинските бюджети за следващата година, тези общини няма да могат да осигурят алтернативен източник, чрез който да покрият недостига, формиран от тази неочаквана промяна. Надяваме се Комисията по бюджет и финанси да разгледа възможностите за включване на компенсационен механизъм (поне за 2019 г.) за тези общини или осигуряване на преходен период, преди пълното отпадане на този жизненоважен за всички общини трансфер. В противен случай в тези 19 общини, където на практика живее 35% от населението на страната, очакваме да се създаде сериозно напрежение и съществено да бъде ограничен достъпът на гражданите до местни услуги.

Наясно сме, че досегашният механизъм за разпределение на изравнителната субсидия е силно дефектирал и следва да бъде заменен с модерна методология, която да върне този инструмент към истинския му смисъл – а именно да осигури минимално равнище на местните услуги, като подкрепя и общините с нисък приходен капацитет за предоставяне на качествени публични услуги. Тази промяна разчитаме да става по публично достъпни и обективни показатели, съвместно и достатъчно рано, за да бъде съгласувана с всички общини. В тази връзка изразяваме опасения, че от предложението на вносителите за промяна в Механизма за определяне на основните бюджетни взаимоотношения между централния бюджет и бюджетите на общините под формата на субсидии за 2019 г. (Приложение към чл. 50) не става ясно колко общини и с каква сума участват в новия Компонент А4 (допълнителен компонент, който осигурява размера на общата изравнителна субсидия, определен в ЗДБРБ за 2018 г. за общините с достъп), т.е. за колко общини съществува риск да отпаднат от механизма в следващи години, поради близките им стойности до показателя за достъп.

Не на последно място считаме, че ограничаването на достъпа до изравнителна субсидия на общините в добро финансово състояние следва да бъде съпътствано с осигуряване на мотивационни инструменти за водената от тях добра финансова политика.

В *Приложение № 1* отново Ви предоставяме Протокола за проведените консултации на основание чл. 77 от Закона за публичните финанси между Министъра на финансите и Националното сдружение на общините в Република България (*част от пакета документи към законопроекта, внесен от МС*).

II. Конкретни предложения по текстовете на законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2019 г.:

1. В чл. 1, ал. 2, т. III. БЮДЖЕТНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ (ТРАНСФЕРИ) - НЕТО, числото „11 486 769,2“ да се замени с „11 656 669.2“, съответно числото по т.1 „11 505 227,2“ да се замени с „11 675 127,2“ и числото по т.1.1. „3 745 750,5“ да се замени с „3 915 650.5“.
2. В чл. 50 числото „3 234 390,2“ да се замени с „3 278 690.2“, числото „294 022,0“ да се замени с „319 622“ и числото „179 110,2“ да се замени със „284 110.2“, като таблицата с разпределението по общини да бъде изготвена от Министерство на финансите с отразени промени по общини, съгласно предложените промени от НСОРБ с Протокола по чл. 77 от ЗПФ, съответно в к. 2, к.3, к.4 и к.6.
3. В чл. 51, таблицата с разпределението по общини да бъде изготвена от Министерство на финансите с отразени промени по общини, съгласно предложените промени от НСОРБ с Протокола по чл. 77 от ЗПФ в частта за „Общинска администрация“ и за „Социални услуги“, съответно в к.1, к.2, к. 2а, к.2б и к.6.

4. Да се добави нов член със следното съдържание:

„... (1) Средствата за финансиране на дължимите обезщетения по Кодекса на труда на лицата по к. 2а на чл. 51 са планирани в централния бюджет.

(2) Средствата по ал. 1 се предоставят с акт на Министерския съвет по предложение на министъра на финансите до размера на фактически разходваните.”

5. Да се добави нов член със следното съдържание:

„... (1) В централния бюджет са планирани средства до 3 млн. лв. за непредвидени и неотложни разходи за зимно поддържане и снегочистване на общински пътища.

(2) Средствата по ал. 1 се предоставят с акт на Министерския съвет по предложение на министъра на финансите до размера на планираните.

(3) Средствата се разходват за възстановяване на направени извънредни разходи от общините за зимно поддържане и снегочистване на общинските пътища, при условие, че размерът на определената субсидия по чл. 50 е недостатъчен и климатичните условия на територията на съответната община са били по-неблагоприятни, по ред и условия, определени от министъра на финансите.”

6. Да се добави нов член със следното съдържание:

„... (1) В централния бюджет са предвидени средства за проекти и програми за асистентска подкрепа на хората с увреждания в размер на 71,5 млн. лв., вкл. и изпълнявани от общините.

(2) Средствата по ал. 1 се предоставят с акт на Министерския съвет по предложение на министъра на финансите и министъра на труда и социалната политика по обективни, измерими и публични критерии.

(3) Средствата се разходват по ред и условия определени в нормативния акт по ал.2.”

7. В Приложението към чл. 50 - Механизъм за определяне на основните бюджетни взаимоотношения между централния бюджет и бюджетите на общините за 2019 г. предлагаме:

7.1. Текстът „Право да получават обща изравнителна субсидия през 2019 г. имат общините, чиито постоянни данъчни постъпления към 31 декември 2017 г. на един жител са по-ниски от 120 % от равнището им за страната на един жител ($ДПх1 < 1,2 * ДПстр.$)“ да бъде преместен като пояснение съответно към компоненти А1, А2, А3, А4 и А5.

7.2. Да се добавят следните нови компоненти А6 и А7, както следва:

„А6 е допълнителен компонент на общата изравнителна субсидия от централния бюджет за конкретната община, който осигурява размера на общата изравнителна субсидия, определен в Закона за държавния бюджет на Република България за 2018 г. (ЗДБРБ за 2018 г.) за общините без достъп по Компоненти А1, А2, А3, А4 и А5. Тази част на субсидията се получава от общините с достъп до компонента, които

имат отрицателна разлика спрямо размера на общата изравнителна субсидия, определен в ЗДБРБ за 2018 г.

A7 е допълнителен компонент на общата изравнителна субсидия от централния бюджет, който се разпределя само за общините, за които има разлика между полученото от сумата на компонентите A1, A2 и A3 (A1+A2+A3) и размера на общата изравнителна субсидия, определен в ЗДБРБ за 2018 г. и тя е по-малка от 5%. Изравняването е до 5 %, като съответните общини с достъп получават допълнително сумата, определена като произведение на утвърдения размер на общата изравнителна субсидия със ЗДБРБ за 2018 г. и разликата в процент между ръста на сбора на компонентите A1, A2 и A3 (A1+A2+A3) за съответната община и максимално определеното 5% изравняване.“

Общи мотиви: Предложенията на НСОРБ осигуряват приоритетна подкрепа за ключови за общините и гражданите политики, включително и равнопоставен достъп до публични услуги, предоставяни на местно ниво за всички граждани и на цялата територия на страната. Подробните мотиви са отразени в т. I на приложения Протокол за проведените консултации, на основание чл. 77 от Закона за публичните финанси между Министерството на финансите и Националното сдружение на общините в Република България по проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2019 г., в частта за общините.

Като оценяваме по достойнство всички положителни промени в условията за финансиране на делегираните от държавата дейности, спрямо 2018 г., предлагаме да се търсят решения, включително и чрез резервиране на необходимия ресурс в централния бюджет за осигуряване на дължимите обезщетения по Кодекса на труда на изборните длъжности в края на мандата на местните власти, за обезпечаване на извънредни разходи за снегопочистване при влошаване на климатичните условия в отделни общини, за осигуряване на асистентска подкрепа на хората с увреждания (продължаване на услугата „Личен асистент“ за около 24 хил.потребители, предоставяна до сега от общините по европроекти и с държавно финансиране).

В допълнение на горните предложения потвърждаваме необходимостта от допълнително увеличение на средствата за социалните услуги резидентен тип, включително и чрез обсъждане на варианти всички или част от събраните държавни такси да бъдат ползвани обратно в социалните услуги. Към момента тези държавни такси се централизират във фонд „Социална закрила“ и не могат да бъдат ползвани за подобряване качеството и обхвата на услугите, в които са събрани, а с тях се финансират други социални проекти и инициативи.

Като разчитаме на Вашата подкрепа за отразяване на предложенията на общините и съм уверена в доброто ни партньорство, оставам

С уважение,

Силвия Георгиева
Изпълнителен директор

